

M. STILINOVIĆ, *Eksploracija mrtvih*

LIT.: H. Hoffmann, *Römische Militärgrabsteine der Donauländer*, Wien 1905. — A. Schober, *Die römische Grabsteine von Noricum und Pannonien*, Wien 1923. — D. Rendić-Miočević, *Nekoliko monumentalnih nadgrobnih stela s portretima iz sjeverne Dalmacije*, Diadora, 1959, 1. — M. Nikolanci, *Helenistička nekropola Isse*, VJAH, 1961—62, 63—64. — B. Kirigin, *Tip helenističke stela u Naroni*, u knjizi: *Dolina rijeke Neretve od prethistorije do ranog srednjeg vijeka*, Split 1980. — N. Cambi, *Sepulkralni spomenici antropomorfne karaktera kod Ilira*, u knjizi: *Duhovna kultura Ilira*, Posebna izdanja ANUBiH, 1984. — Isti, *Nadgrobnja stela s čitavom ljudskom figurom na istočnom Jadranu*, Radovi. Filozofski fakultet — Zadar, 1988, 27. — Isti, *Bilješke uz dvije panonske nadgrobnje stela*, VJAM, 1989. N. Ci.

STELL, Ermanno, slikar (Opatija, 23. V. 1951). Diplomirao na Akademiji Brera u Milanu 1979 (D. Cantatore). Poslije kraćega nadrealističkog razdoblja reducirao je svoj izraz na profinjenu kromatiku i geometrijske znakove, kojima pridaje simbolična svojstva (*Arhetipska percepcija*, 1981). — Samostalno izlagao u Milanu, Trentu, Piacenzi, Cremoni, Opatiji, Rijeci, Puli i Beogradu. Bavi se teorijom proširenih medija i vizualne percepcije. R.

STELLA, Miroslav, arhitekt (Cetinje, 6. VIII. 1932). Studij arhitekture završava u Zagrebu 1959 (D. Galić i V. Turina). Od 1960. u okviru projektne biroa »Tempo« u glavnom projektira stambene i poslovne zgrade: stambeni neboderi u naselju Sopot (1969), stambeno-poslovni blokovi Autoput-jug (1972) i Autoput-sjever (1974), stambeni neboderi i poslovni centar na Dubrovačkoj cesti (1975), stambene zgrade i nizovi u naseljima Travno (1977), Savica (1980), Špansko-jug (1983, sa L. Krstevskim) i Malešnica (1987) — sve u Zagrebu, te stambeni nizovi u Titovoj Korenici (1982).

LIT.: *Arhitektura u Hrvatskoj 1945—1985*, Arhitektura, 1986, 196—199. — T. Odak, *Pregled stambene arhitekture u Hrvatskoj 1945—1991*, ibid., 1989—1991, 208—210. J. M. M.

STEMATOGRFIJA, uobičajeni naziv za djelo P. Vitezovića Ritera *Stemmatographia, sive armorum Illyricorum delineatio, descriptio et restitutio* (Beč 1701; 2. izdanje: Zagreb 1702). Djelo sadržava 56 grbova u bakrorezu zemalja i pokrajina koje je V. ubrajao u Ilirik, od Moskovijske preko Ugarske i Austrije do Krete. Neke je grbove sam izmislio, dok je neke preuzeo od drugih autora (P. Ohmučević, M. Orbini).

LIT.: Izložba djela Pavla Vitezovića (katalog), Zagreb 1952. — I. Banac, *Grbovi*, biljezi identiteta, Zagreb 1991. R.

STENGL, Rene, slikar (Osijek, 1885 — Beč, 1925). Studirao na Akademiji u Beču, gdje je najviše boravio. Slikao je pejzaže u zagasiitim tonovima, naginjući melankoličnu raspoloženju. Izlagao u bečkoj Secesiji, u Osijeku (1907, 1911, 1917), te u sklopu Hrvatskoga društva umjetnosti u Osijeku 1914.

LIT.: R. Dončević, *Umjetnička izložba*, Narodna obrana, 16. XII. 1911. — O. Švajcer, *Likovna kronika Osijeka 1930—1940*, Osječki zbornik, 1973—75, 14—15. — Likovna umjetnost u Osijeku 1900—1940 (katalog), Osijek 1986. O. Šr.

STENIČNJAK, ruševine nekoć velikoga utvrđenoga grada *II* od Karlovca, zvan i Rokničeva gradina. Spominje se od 1299. U njegovu je podgradu stajala crkva Sv. Marije. U posjedu je Babonega (do 1327), Frankopana, od 1415. grofova Celjskih, potom bana L. Egervarskoga, Kanižajevih, bana T. Nadaždija, Auersperga, Draškovića. U Steničnjaku je održan sabor 1558, važan zbog donošenja odluke o obrani zemlje od Turaka. Od poč. XVII. st. je napušten.

LIT.: G. Szabo, SG. — Z. Horvat i M. Kruhek, *Stari gradovi i utvrđenja u obrani Karlovca u XVI. i XVII. stoljeću*, u zborniku: *Karlovac 1579—1979*, Karlovac 1979. — M. Kruhek, *Graditeljska baština Karlovačkog Pokuplja*, Karlovac 1993, str. 115. A. Ht.

STENJEVEC, predio Z dijela Zagreba. U središtu naselja pronađeni su ostaci zgrada iz rim. doba, baza za kip cara Decija iz III. st. i nekropola od 129 grobova iz I—II. st. Grobovi su bili paljevinski, s keramičkim i staklenim posudama, fibulama, novcem careva — od Klaudija do Antonina Pija i dr. Iz ranosrednjovj. razdoblja potječu fibula iz VII. st. i starohrv. nekropola iz X—XII. st. Na Crkvistu je stajala romanička župna crkva Svih Svetih; od njezinih je ruševina građena u XVIII. st. kapela Sv. Antuna (stradala u potresu 1880). Podno nje je dvor na kat, u XVIII. st. vlasništvo obitelji Sermage; u dvoru keramička peć s girlandama ruža (XIX. st.) i portreti Sermagea. Župna crkva Sv. Marije jednobrodna je barokna građevina (posvećena 1769), sa zaobljenom apsidom svetišta; uz glavno pročelje bočno je smješten zvonik. U crkvi se nalazi propovjedaonica s rokoko ukrasom, nadgrobnje mramorne ploče P. Troila Sermagea (1771) i Jelačića (1770), te gotička Bl. Dj. Marija s kraja XV. st. U župnoj kuriji (1760) čuva se kasnogotička monstranca (XVII. st.?).

LIT.: Lj. Ivančan, *Crkva Svih Svetih u Stenjevcu*, VJHAD, 1902—03. — V. Hoffiller, *Predmeti iz rimskoga groblja u Stenjevcu*, ibid., 1903—04. — D. Jurman-Karaman, *O profanoj arhitekturi zagorskog feuduma potkraj XVIII. stoljeća*, Bulletin JAZU, 1958, 3, str. 169, 179—180. — A. Horvat, *Dva drvena gotička kipa u zagrebačkoj okolici*, u knjizi: *Iz starog i novog Zagreba*, III, Zagreb 1963. — Z. Gregl, *Zagreb—Stenjevec*, VJAM, 1982, 15. — Župa Uznesenja Marijina Stenjevec, Zagreb—Stenjevec 1985. — Z. Gregl, *Rimskodobna nekropola Zagreb—Stenjevec*, Zagreb 1989. — Isti, *Rimljani u Zagrebu*, Zagreb 1991. — Zagreb prije Zagreba (katalog), Zagreb 1995. A. Ht.

STIBORSKY, Marija (Mary), slikarica (Zagreb, 22. VIII. 1894 — 10. I. 1946). Završila Višu školu za umjetnost i umjetni obrt u Zagrebu 1918. Usavršavala se kod O. Ivekovića i M. Cl. Crnčića. Slikala portrete, krajolike i mrtve prirode (cvijeća), pod utjecajem Crnčića. Jedna od osnivačica Kluba likovnih umjetnica (1928). S L. Virant-Crnčić i Mirom Klobučar otvorila je Privatnu slikarsku školu za djevojke u Zagrebu (1934). Bavila se kopiranjem djela starih majstora.

LIT.: Lj. Kanižaj i M. Peić, *Sjevernokrpatke slikarice rođene u drugoj polovini XIX. stoljeća — iz fundusa Zbirke Kovačić* (katalog), Čakovec 1985. P. C.

STICCOTI, Pietro, tal. arheolog i epigrafičar (Vodnjan, 4. IV. 1870 — Trst, 30. VII. 1953). Školovao se u Pazinu i Trstu, studirao arheologiju i epigrafiju u Beču. Od 1905. konzervator, a od 1910. ravnatelj u Museo civico u Trstu. Bavio se ant. arheologijom, posebno ant. epigrafijom. Putovao i istraživao u Crnoj Gori (Doclea), Dalmaciji, Istri (Nezakcij) i Kvarneru (Osor).

BIBL.: *A proposito d' un timpano figurato di Nesazio*, Atti e memorie SIASP, 1905; *La vasca battesimale di Pirano*, ibid., 1908; *Epigrafi romane d' Istria*, ibid.; *Die römische Stadt Doclea in Montenegro*, Schriften der Balkan kommission, 1913 (s L. Jelićem i Č. M. Ivekovićem); *Saggio di scavo ad Assero*, Atti e memorie SIASP, 1914; *Nuova rassegna di epigrafi romane*, ibid.; *Scavi di Nesazio*, ibid., 1934; *Pago*, VJHAD, 1940. J. Bil.

STIEDL, Antun, graditelj (prva pol. XIX. st.). Podrijetlom iz Moravske; kao zidarski majstor 1820. postao građanin Karlovca. God. 1828. popravljao zvonik i krovšte crkve Marije Snježne na Dubovcu, gradi župnu crkvu u Maloj Solini (dovršena 1830) i popravljao most u Mekušju kraj Kamenskoga. Od 1833. projektira i gradi u Zagrebu važne građevine u klasicističkome stilu za biskupa A. Alagovića. Očuvani su vojarna u Vlaškoj ul. 87 iz 1833, vrtlareva kuća na Ribnjaku te dogradnja ist. krila biskupskoga dvora u baroknome stilu. Gradio je 1834. župni dvor Sv. Ivana u Novoj vesi (poslije pregrađen) i ist. stranu sjemeništa na Kaptolu (srušena 1880) te projektirao obnovu bivšega isusovačkog samostana u Požegi (očuvana dva nacrta). Potom je gradio u okolici Karlovca (župna kurija u Kuniću, 1839; crkva Sv. Nikole u Lipi, 1846—48). Očuvan je i plan župnoga dvora u Vivodini iz 1844.

LIT.: L. Dobronić, *Bartol Felbinger i zagrebački graditelji njegova doba*, Zagreb 1971. — Đ. Cvitanović, *Sakralna arhitektura baroknog razdoblja*, Zagreb 1985. V. Fo.

STIER, Martin, vojni inženjer i graditelj (? — Beč, 16. II. 1669). Bio u službi austr. vojnoga i krajiškoga graditeljstva. Od 1657. nadgleda utvrde

u Hrvatskoj i Slavonskoj Vojnoj krajini. Rezultat je toga rada nekoliko ilustriranih rukopisa koji sadrže opise i crteže gotovo svih krajiških utvrda i utvrđenih gradova. Rukopisi se čuvaju u Austrijskoj nacionalnoj knjižnici.

LIT.: Inventar der illuminierten Handschriften, Inkunabeln und Frühdrucken der ÖNB, I i II, Wien 1957. — R. Kohlbach, Steirische Baumeister, tausendundein Werkmann, Graz 1961, str. 153. M. Kru.

STILINOVIĆ, Mladen, lik. umjetnik (Beograd, 10. IV. 1947). U početku se bavi eksperimentalnim filmom, poslije toga se služi filmom i fotografijom kao elementima lik. istraživanja. Od 1975. s konceptualistički orijentiranom Grupom šestorice autora sudjeluje na izložbama-akcijama u Zagrebu, Beogradu, Mošćeničkoj Dragi, Veneciji i Frankfurtu. Oko 1980. analizira odnos slikovnog i jezičnog znaka, naglašenu socijalno-kritičku provokativnost (*Staviti na javnu raspravu*). Poslije toga radi instalacije u kojima interpretira primjere rus. avangardne umjetnosti s početka XX. st. (ciklus *Eksploracija mrtvih*, 1984–89). Samostalno izlagao u Zagrebu, Beogradu, Tübingenu, Varaždinu, Sydneyu i Umagu.

LIT.: J. Denegri, Mladen Stilinović, Umetnost (Beograd), 1977, 51. — Nova umjetnička praksa 1966–1978 (katalog), Zagreb 1978. — D. Matičević, Mladen Stilinović (katalog), Zagreb 1980. — Z. Rus, Umjetnost koja se mijenja i teče (katalog), Zagreb 1987. — Ž. Košćević, Mladen Stilinović, Moment (Beograd), 1988, 11–12. — Mladen Stilinović, Works, Zagreb 1992. — K. Purgar, Mladen Stilinović, interview, Flash Art (Milano), 1992, 167. Ž. Sa.

STILLER (ŠTILLER), Josip, graditelj (? 1748 — Karlovac, 17. V. 1804), podrijetlom iz Češke. God. 1773. dolazi u Karlovac gdje je 1787. imenovan vojnim graditeljem. Radio je i samostalno kao građevni poduzetnik. U Karlovcu je projektirao i gradio barokno-klasicističke zgrade, od kojih se ističu one na glavnome trgu. Gradio je (1785/86), a vjerojatno i projektirao, pravosl. crkvu Sv. Nikole, sagradio drugi kat franjevačkoga samostana (1786), proširio crkvu Sv. Trojstva (1789) i povicio njezin zvonik (1791–95). Pripisuje mu se Oružana (dovršena 1783). Stilski je dosljedno oblikovao glavni trg, a zvoncima Sv. Nikole i Sv. Trojstva dao je Karlovcu dvije monumentalne gradske vertikale. Obavljao je mnoge vojne poslove, gradio stražarske kule i popravljao dubovačka skladišta. God. 1780. obnovio je vatrogasni dom i karlovačku vijećnicu koju je spojio s magistratskom kućom u jednokatnu uglovnicu, 1787. projektirao je i sagradio bolnicu u Dubovcu. Pripisuje mu se palača trgovca Gutterera iz 1783. Gradio je i izvan Karlovca: zvonik župne crkve Sv. Jurja u Lešću (1784), episkopski dvor u Plaškome (1783–86), crkvu u Tržiću. Očuvan je njegov nacrt za zidani most preko Kupe (1780), tlocrt župnoga dvora u Bosiljevu (1780), dvije inačice planova za zgradu tridesetnice i situacijski plan predgrađa »Novi svijet« (1781) u Karlovcu. Stillerov je posao nastavio njegov sin Ivan, koji je projektirao pivovaru s gostionicom u Karlovcu (1801).

LIT.: A. Horvat, O arhitekturi centralnog trga u Karlovcu, Bulletin JAZU, 1963, 1–2. — D. Cvitanović, Parohijska crkva sv. Nikole u Karlovcu i njezin graditelj J. Štiller, Zbornik za likovne umjetnosti (Novi Sad), 1974, 10. — Ista, Kulturna i umjetnička baština Karlovca od osnutka tvrđave do 19. stoljeća, u zborniku: Karlovac 1579–1979, Karlovac 1979. — Ista, Sakralna arhitektura baroknog razdoblja, Zagreb 1985. V. Fo.

STINICA, naselje i luka pod Velebitom J od Senja. Uz duboki morski zaljev nalaze se ostaci stare *Ortope*, naselja ilirskih Mentora. U rim. doba Ortopla je municipij utvrđen zidinama. U starohrv. se doba Stinica (*Murulla*) navodi kao utvrda; napuštena sred. XII. st., kada se postupno razvija obližnji Ablanić — Jablanac.

LIT.: M. Suić, Antički grad na istočnom Jadranu, Zagreb 1976.

STIPAN, glag. krasopisac (XVI. st.); svećenik, rodом s otoka Krka. Crtao i bojao inicijale rukopisa *Blagdanar* što ga je 1506. u Novome Vinodolskom prepisao pop Andrij. Rukopis se nalazi u Arhivu HAZU.

LIT.: V. Štefanić, Glagoljski rukopisi Jugoslavenske akademije, I i II, Zagreb 1969, 1970.

STIPANOV, Mauro, slikar (Rijeka, 4. V. 1952). Diplomirao na Akademiji u Veneciji 1979 (C. Zotti). Slika apstraktne kompozicije lirskoga kolorita i ekspresionističkoga crteža. Autor dekorativnih panoa u javnim prostorima (Opatija, Rijeka, Novi Vinodolski). Samostalno izlagao u Rijeci, Labinu, Veneciji, Piranu, Trstu i Zagrebu. Bavi se crtežom i scenografijom.

STIPANSKA, otočić na Z strani otoka Šolte. Prigodom arheol. iskapanja nađeni su predmeti iz željeznoga doba. Vidljive su ruševine starokršč. bazilike longitudinalna oblika s polukružnom apsidom; uz crkvu se nalaze ulomci arhit. ukrasnih dijelova. Po predaji, tu je bio ženski benediktinski samostan.

V. STIPICA, *Nostalgijčna razmišljanja*

LIT.: I. Ostojić, Katalog benediktinskih samostana na dalmatinskom primorju, Split 1941. — T. Marasović, Starokrščanska bazilika na Stipanskoj kod Šolte, VjAHD, 1961–62, 63–64. — I. Fisković, O ranokrščanskoj arhitekturi na otocima Braču i Šolti, Arheološki radovi i rasprave, 1982, 8–9. N. B. B.

STIPČEVIĆ, Aleksandar, arheolog (Arbanasi kraj Zadra, 10. X. 1930). Studirao na Filozofskome fakultetu u Zagrebu, doktorirao na Filozofskom fakultetu u Zadru s temom *Kulturni simboli kod Ilira* (1977). God. 1970–73. viši predavač na Filozofskome fakultetu u Prištini, od 1974. ravnatelj Knjižnice JAZU, od 1978. profesor na Filozofskome fakultetu u Zagrebu. Bavi se Ilirima, posebice njihovom duhovnom kulturom, te poviješću knjige i bibliografijom. Bio je gl. urednik drugoga sveska Hrvatskoga biografskog leksikona LZ »Miroslav Krleža« (1989). Član Akademije nauka i umjetnosti Kosova (1983).

BIBL.: O umjetnosti starih Ilira, Republika, 1960, 1; *Elementi greci nell' arte degli Illiri*, Arte antica e moderna (Bologna), 1960, 9; *Monumentalna prahistorijska plastika iz Istre*, Republika, 1961, 1; *Umjetnost prahistorijskih Japoda*, ibid., 1962, 6–7; *Arte degli Illiri*, Milano 1963; *Iliri — povijest, kultura, život*, Zagreb 1974; *Kulni simboli kod Ilira*, Sarajevo 1981. B. Čk.

STIPEŠEVIĆ, Krunoslav, slikar (Osijek, 19. V. 1959). Diplomirao na Akademiji u Sarajevu 1985. Usavršavao se na Akademiji u Düsseldorfu (K. Rinke). Na njegovim slikama velikih formata najvažniji je sam postupak i proces slikanja. S vrlo malim izražajnim sredstvima i gustom kromatskom strukturom postiže višestruka plastična značenja (*100 sati slikanja*, 1985). Radi instalacije i objekte u prostoru. Sudjelovao na izložbama u Osijeku, Rijeci, Pečuhu, Sarajevu, Zagrebu i Budimpešti.

LIT.: V. Kusik, Šest osječkih slikara (katalog), Osijek 1986.

Vr. K.

STIPICA, Vjekoslav, slikar (Žrnovnica kraj Splita, 14. V. 1944). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1977 (F. Baće). U interijerima, mrtvim prirodam i krajolicima slijedi vidovićevsku tradiciju s ugodajama atmosfere, a katkada i s asocijacijama na djela starih majstora. U ulju, temperama te grafikama radi cikluse *Zapisi*, 1977; *Hazard* i *Na marginama nostalgije*, 1981; *Reminiscencije*, 1984, čije motive u inačicama stalno primjenjuje. Samostalno izlagao u Splitu, Zagrebu, Šibeniku, Karlovcu, Dubrovniku, Trogiru, Langenwangu, Parizu, Trstu i Beču.

LIT.: A. Karaman, Vjekoslav Stipica (katalog), Dubrovnik 1981. — D. Kečkemet, Vjekoslav Stipica (katalog), Split 1986. R.

STIPKOVIĆ, Rudi (Stip), karikaturist (Sveti Križ Začretje, 24. I. 1939). Karikature objavljuje od 1953. u dnevnim i tjednim izdanjima novinske kuće »Vjesnik«. Sumarnim i likovno čistim crtežom crta sportaše te osobe iz političkoga, društvenoga, kulturnoga i estradnog života. — Samostalno